

Avukatlık Kanununun muvakkat 8 inci maddesinde yazılı müddetin uzatılması hakkında kanun lâiyhası ve Adliye Encümeni mazbatası (1/257)

T. O.

Başvekâlet

Muamelât Umum Müdürlüğü

Tetkik Müdürlüğü

Sayı : 3-743/71-143 6/1201 - 2

24 . IV . 1944

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Avukatlık Kanununun muvakkat 8 nci maddesinde yazılı müddetin uzatılması hakkında Gümrük ve İnhisarlar Vekilliğince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince 20 . IV . 1944 tarihinde Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâiyhasının esbabı mucibesıyla birlikte sunulmuş olduğunu arz ederim.

Başvekil

Ş. Saracoğlu

Avukatlık Kanununun muvakkat sekizinci maddesinde yazılı müddetin uzatılması hakkındaki kanun lâiyhasının mucip sebepleri

3499 sayılı Avukatlık Kanununun 5 nci maddesi, maas veya ücreti Devlet, vilâyet veya belediye bütçelerinden veya bunların idare ve murakabesi altındaki daire, müessese veyahut şirketlerden verilen müşayir ve avukatların, yalnız bu daire, müessese veya şirketlere ait işlerde avukatlık edebilecekleri esasını koymuştur.

Bu hükme göre resmî dairelerde istihdam edilecek avukatların mesailerini mensup oldukları idareye hasredip hariçte iş alamamaları iktiza etmekte olduğundan avukatların ücretlerinin bu istihdam şartı ile mütenasip raddeye çıkarılabilmesi ve buna göre teşkilâtlandırılması için maddé hükmünün tatbikını üç yıla kadar tehir edebilmek üzere muvakkat 8 nci madde ile, kanunun icrasına memur olan Adliye Vekiline salâhiyet ve mezuniyet verilmiştir.

Bütçelerin, avukatları idareye bağlayacak raddede tahsisat koymalarını güçleştiren şartlar sebebiyle madde hükmünün tatbikı üç yıl tehir edilmiş ve bu halin temadi etmesi yüzünden 4143 sayılı kanunla tehir salâhiyeti uzatılmış olduğu gibi muvazenei umumiyeye dâhil daireler avukatları için 4353 sayılı kanunun muvakkat birinci maddesiyle 18 . I . 1948 tarihine kadar serbest avukat kullanmağa salâhiyet ve imkân verilmiştir.

Ancak, mülhak ve hususi bütçelerle belediyeler ve bunlara mensup müessese ve teşekküller avukatlarının hariçte iş alabilmelerine imkân veren 4143 sayılı kanun hükmü 13 . XII . 1943 tarihinde bitmiş bulunmaktadır.

Serbest avukatlığın çok kazanç temin edebildiği şu sıralarda avukatları kesimli bir para ile idareye bağlamak mümkün olamadığı ve bu şerait devam ettiği müddetçe de olamayacağı, resmî daire avukatlarından hemen hepsinin çekilmeyi iltizam etmeleri ile sabit olmuş ve bir çoklarının silâh altında bulunmaları hasebiyle iş sahasında avukat miktarı da azalmış olduğundan, idarelere avukat temin ve tedarik edilemez olmuştur.

Bu sebeplere binaen Avukatlık Kanununun beşinci maddesi hükmünün 1945 yılı haziranına kadar tehirine salâhiyet verilmesi için işbu lâiyhanın sevkine mecburiyet görülmüştür.

T. B. M. M.
Adliye Encümeni
Esas No. 1/257
Karar No. 79

2 . VIII . 1944

Yüksek Reisliğe

Avukatlık Kanununun sekizinci maddesinde yazılı müddetin uzatılması hakkında Gümrük ve İnhisarlar Vekilligince hazırlanarak İera Vekilleri Heyetinin 20 . IV . 1944 tarihinde Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihası Encümenimize havale ve tevdi buyurulmakla Adliye Vekili huzuriyle muhteviyatı tetkik ve müzakere olundu.

Lâyiha, resmî dairelerde istihdam edilmekte olan avukatların mesailerini mensup oldukları idareye hasrederek hariçte iş almaları memnuniyetini koyan ve iki defa temdit edildikten sonra nihayet 13 . XII . 1943 tarihinden itibaren meriyete giren Avukatlık Kanununun beşinci maddesi hükmünün daha bir müddet tehiri tatbiki gayesiyle kaleme alınmıştır.

Filhakika resmî daireler, istihdam ettikleri avukatları tatmin edecek tahsisatları bütçelerine koymak imkânını bulamadıklarına ve Encümeninde hazır bulunan Adliye Vekilinin elli bini daireler arasında olmak üzere resmî dairelerin iki yüz bine yakın derdesti rüyet dâvası olduğuna ve bunlar ciddî tedbirlerle ortadan kaldırılması için tetkikat yapılmağa başlanmış ise de henüz bir neticeye varılmaktan uzak bulunduğunu beyan buyurmalarına ve bu dâvaların bir avukat marifetiyle takibi de lüzumlu bulunduğuna göre Avukatlık Kanununun beşinci maddesindeki memnuniyetin tehiri tatbiki Encümenimizce de zarurî telâkki edilmiştir.

Esasen Maliye Vekâleti Başhukuk müşavirli-

ğinin ve Muhakemat Umum Müdürlüğünün vazifelerine, Devlet dâvalarının takibi usullerine ve merkez ve vilâyetler kadrosunda bazı değişiklikler yapılmasına mütedair 4353 sayılı kanunun muvakkat birinci maddesiyle ve aynı mucip sebepler altında mezkûr memnuniyet hükmünün tehiri tatbiki 18 . I . 1948 tarihine kadar temdit edilmiş olduğu da Encümenimizin gördüğü zarureti teyit eder mahiyette bulunmuştur.

Her ne kadar teklif tehirin 1944 yılı haziranına kadar devamını iltizam etmekte ise de yukarıda arzolunan ve tehiri istilzam eden sebepler nazara alınarak yeni temdit tekliflerine mahal bırakmamak ve tehire zaruret kalmadığı surette hükmü ortadan kaldırılmak ve arzolunan 4353 sayılı kanunun muvakkat birinci maddesiyle mütenazır olmak üzere temdidin aynı tarihe kadar olmasını Encümenimiz uygun görerek birinci madde ona göre yazılmıştır.

Arzedilen sebepler altında tadilen kaleme alınan lâyiha Umumî Heyetin tasvibine arzedilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Adliye En. Rs.	Bu M. M.	Kâtip
Çorum	İzmir	Manisa
M. Çağıl	E. Oran	F. Uslu
Antalya	Bingöl	Erzincan
N. Aksoy	F. F. Düşünsel	A. Fırat
Kastamonu	Kastamonu	Kayseri
Dr. F. Ecevit	A. Binkaya	R. Özsoy
Kocaeli		Rize
S. Yargı		Dr. S. A. Dilemre

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Avukatlık Kanunununun muvakkat 8 nci maddesinde yazılı müddetin uzatılması hakkında kanun lâyihası

MADDE 1. — 3499 sayılı Avukatlık Kanununun 5 nci maddesi hükümlerinin tatbiki 1 . VI . - 1945 tarihine kadar tehir olunabilir.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinden itibaren mer'idir.

MADDE 3. — Bu kanun hükümlerini İera Vekilleri Heyeti memurdur.

20 . IV . 1944

Bş. V.	Ad. V.	M. M. V.
Ş. Saracoğlu	R. Türel	A. R. Artunkal
Da. V.	Ha. V.	Ma. V.
Hilmi Uran	N. Menemencioğlu	F. Ağralı
Mf. V.	Na. V.	İk. V.
Yücel	S. Day	Fuad Sirmen
S. İ. M. V.	G. İ. V.	Zr. V.
Dr. H. Alataş	Suad H. Ürgüblü	Ş. R. Hatipoğlu
Mü. V.	Ti. V.	
A. F. Cebesoy	C. S. Siren	

ADLIYE ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

Avukatlık Kanunununun muvakkat sekizinci maddesinde yazılı müddetin uzatılması hakkında kanun lâyihası

MADDE 1. — 3499 sayılı Avukatlık Kanununun beşinci maddesi hükümlerinin tatbiki 18 . I . 1948 tarihine kadar tehir edilmiştir.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinden itibaren mer'idir.

MADDE 3. — Bu kanunun hükümlerini İera Vekilleri Heyeti memurdur.